

Amintiri din Strada Foişorului

Ion Dobre

Iaşi - 2025

după "spectacol" va trebui înlocuită conform normelor UEFA. Până la final ambele echipe au creat faze fierbinți, unele chiar arzătoare, dar jucătorii n-au finalizat din cauză că nu le-a venit mingea pe piciorul cu care știu ei s-o lovească că doar sunt profesioniști, unii internaționali, și nu-și permit a învăța la bătrânețe să lovească mingea cu ambele picioare (fie și cu amândouă odată).

Oare ce-i învață antrenorii la antrenament?

Din câte am văzut, îi învață cum să joace pe...
contre.

Cuprins

Strada Foișorului	3
Planeta Suspinelor	102
Noua Misiune a Submarinului M-491	157
Afacerea 53	176
Solie La Curtea lui Vodă	184
Comoara	191
La Poarta Raiului	193
Firică și Povețele Firuței	196
Firică, Controlor RATB	199
Firică și Povestea lui Cuțu	205
Firică Paznic	210
Coșmarul lui Costică	214
Cugetările unui Parlamentar	219
De la Blocuri Adunate	224
Comentatori de Excepție	225

răsună peste ani. Foișorului a fost o astfel de stradă: curți mari, pline de oameni simpli – români, țigani, evrei – care știau să trăiască împreună, să-și ducă bucuriile și necazurile în tăcere sau în voie bună. În acele curți, copiii erau martori și părtași la viața celor mari, iar jocurile lor erau sufletul străzii.

Pentru mine, Foișorului rămâne locul unde timpul s-a măsurat în râsete, povești și amintiri ce nu se sting, chiar dacă strada de azi nu mai este aceeași din visul copilăriei.

După părerea mea, povestirea n-ar avea niciun chichirez dacă n-ar folosi expresii aparținând acelor ani și dacă n-aș fi rămas credincios înfățișării realității de atunci.

Pentru reușita povestirii am considerat necesar să introduc, alături de personaje reale, și câteva personaje imaginare. De asemenea, unele întâmplări sunt rodul imaginației coroborate cu întâmplări reale asemănătoare.

Capitolul I

Locuiam într-o curte cu mai multe familii.

În majoritatea lor, curțile de pe strada Foișorului erau mari ca lungime ori ca lățime având mulți chiriași. Chiriașii, ori erau numai români, ori români, țigani sau evrei care trăiau în bună vecinătate, problemele de familie rezolvându-se în sânul familiei cu probleme. Și probleme se iveau, fiindcă așa se întâmplă în viața de familie.

La unele asemenea "probleme" întâmplător, în mod direct sau indirect, luam parte și noi copiii, fiindcă și copiii fac parte din viața de familie, din viața familiilor dintr-o curte sau, de ce nu din viața unei străzi. Străzile cu copii au viață. O stradă fără jocuri de copii nu este o stradă liniștită ci una pustie. Pentru mine strada Foișorului rămâne strada copilăriei. Pe această stradă ne-am petrecut cei mai frumoși ani din viață.

Calea Dudești, șoseaua Vitan și strada Foișorului - o interesantă ramificație. Pe calea Dudești circulau tramvaiele 16 ("la o paișpe că vine șaișpe") și 18 care se retrăgeau la depoul 7 Noiembrie de pe Dudești. Aveau cap comun la Dudești-Bărzești unde duminica se "deschidea" talciocul iar celălalt capăt pentru 18 era la biserica Sf. Vineri. Pentru 16 la piața Națiunii (Piața Unirii).

Din vagonul al doilea (clasa a doua) se putea urca și coborî din mers datorită ușilor glisante. La primul

vagon unde coborârea se făcea trecând prin cabina vatmanului, ușile se deschideau și închideau prin procedeul actual.

Dinspre Piața Muncii circula tramvaiul 19 care de la poșta Vitan mergea pe Dudești (linie comună cu 18) ieșea în Bd. Nicolae Bălcescu, trecea de piața Universității, bd. Magheru, bd. Ana Ipătescu și făcea stânga pe strada Sevastopol. La această intersecție pe un trotuar se afla un "borcan" în care un milițian (curcan) butona semaforul după bunul lui plac (dacă nu adormea în post).

"Mare circulație" - câteva mașini, două tramvaie și nelipsitele motociclete (IJ, Jawa, BMW, Simson, NSU etc.) care la aceea vreme erau "aspiratoare de femei". Tramvaiul 19 din strada Sevastopol făcea la dreapta pe bd. Al. I. Cuza, apoi pe bulevardul Gheorghe Duca și întorcea la Gara de Nord.

Pe strada Foișorului, venind de pe strada Laboratorului, circula mașina 40 până la strada Dumitru Papazoglu (o stație). Mergea pe strada Dumitru Papazoglu până la podul Mărășești unde întorcea. Autobuzul era tip Mao Tze-Dun ("matze-n drum"), cu motorul în față separat de corpul autobuzului. Semnalizarea stânga-dreapta se făcea cu un mic braț ce se ridica și cobora din locașul lui aflat pe lateralele din fața autobuzului.

Pe strada Foișorului se afla Școala nr. 95, mixtă, unde am terminat șapte clase. Până într-a patra inclusiv, o aripă a școlii era pentru fete, cealaltă pentru băieți. În a cincea ne-am comasat, școala devenind mixtă. În clasele I - IV orele se desfășurau într-o liniște deplină. O muscă

dacă era în clasă nu-și permitea să bâzâie în timpul orei (aștepta pauza). Cu spatele rezemat de bancă și mâinile la spate urmăream lecția sau pe cei scoși la tablă la ascultat.

Băncile erau prevăzute cu scobituri pentru călimara cu cerneală, călimări în care introduceam penița din vârful tocului și scriam.

În recreație, în afara elevului de serviciu care ștergea tabla și aerisea clasa, ceilalți ieșeau afară la joacă.

În clasa a IV-a, pionier fiind, mergeam la Palatul Pionierilor (Palatul Cotroceni), unde frecventam cercul literar. Camerele palatului arătau ca niște camere de... palat. La intrarea principală a palatului (din vremea aceasta) în dreapta se afla o sală unde duminica vizionam câte un film (educativ!) de producție sovietică. În partea stângă, aproape de zidul dinspre stradă se afla un spațiu pentru joacă dotat cu leagăne, tobogan, bazin de înot și un labirint.

Perimetrul curții Palatului era delimitat (ca și azi) de un zid. Pe latura unde se afla fosta gara regală, la capătul zidului coboram pe tulpina unui pom (asta de două ori s-a întâmplat) cu alți colegi de clasă.

La bază, mult sub înălțimea zidului, se afla intrarea într-un tunel. Dotăți cu bucăți de carton asfaltat și chibrituri am pătruns în interiorul tunelului la lumina torțelor. Nu știu cât de lung și unde se termina că torțele noastre s-au consumat iar noi am făcut cale îtoarsă orientându-ne după luminița de la capătul tunelului.

Deplasarea la Palatul Pionerilor se făcea cu un tramvai închiriat pentru noi. Clasa întâi pentru fete, a doua pentru băieți. Tramvaiul nu oprea în stații.

Într-o zi, aproape de palat, dintr-o stradă lateral, dreapta din direcția de mers a tramvaiului, fără să se asigure, un camion de mare tonaj (ZIL) a tamponat din lateral primul vagon aruncându-l peste linia cealaltă până în trotuar. Fenomen! Tramvaiul nu s-a răsturnat însă au fost multe fete rănite, fete care își chemau mamele din cauza durerii. Majoritatea plângeau și țipau din cauza rănilor și a șocului. Noi de la clasa a doua nu am pățit nimic. Am fost încolonați și am mers pe jos până la palat.

A fost o tragedie despre care nu s-a mai comentat.

Revin la strada Foișorului. Pe vremea despre care scriu nu existau diferențe mari în ceea ce privește starea materială a celor ce locuiau pe strada Foișorului sau zonele adiacente. Toți eram la fel. Săraci, modești, cinstiți, peticiți dar curați.

Jocurile preferate și practicate în acei ani ne-au ajutat mult în viață contribuind la călirea organismului, la dezvoltarea unor reflexe, a intuiției, agerimii, moderației, încrederii în noi înșine, stării de spirit, prieteniei, simțului umorului, înțelepciunii, hotărârii și deciziilor de cele mai multe ori bune și eficiente etc. Aș enumera câteva asemenea jocuri: cinci pietre, capra mută, capra cu figuri, șotronul, leapșa pe ouate, pe cățărare, 9 pietre, țurca, de-a v-ați ascunselea, uliul și porumbelii, hoții și vardistii, bâza, telefonul fără fir, baba oarbă, fotbal cu nasturi, domino, țintar, table, șah, cărți, duelări cu săbii de lemn (ca-n filme), alergarea cu cercul, cu trotinete cu

rulmenți, pâinile, spânzurătoarea, jonglarea mingii pe cap, genunchi, picior (cine ține mai mult), volei și mult fotbal.

Alegerea se făcea în funcție de specificul jocului. La unele foloseam formula "An-tan-te, Dize mane pe, Dize mane compane, An-tan-te!" sau "An-tan-tichitan. Sever-capitan, Andalache-bumbalache. Glonț! (sau Bum)". La capra mută sau capra cu figuri (două baroase, două cuțite, furculițele, pinten la măgar etc.) pentru departajare, se trăgea o linie cu creta de la care se sărea de pe loc. Cel cu săritura mai mică stătea capră până când unul din săritori greșea. Cel cu săritura cea mai mare sărea primul urmat de ceilalți în ordinea lungimii săriturilor.

Pe timp nefavorabil ne jucam în casă dând frâu liber imaginației sau citeam cărți cu povești de la bibliotecă ori cărți de la prieteni, din care aș aminti: "Insula Dracului", "Ușa cu șapte broaște", "Aventurile submarinului DOX", "Cei trei muschetari", "Robinson Crusoe", "Omul Invizibil" și romane scrise de Jules Verne.

Pasiunea pentru înot a venit mai târziu dar a fost binevenită. Mergeam la ștrandul Floreasca II destul de rar, la Floreasca I și la ștrandul Tei (Studentesc).

Vacanța mare a fost și va rămâne cea mai dorită din timpul anului școlar. Cred că este dorită în aceeași măsură atât de elevi cât și de profesori.

Capitolul II

Mă trezisem înainte ca Mateiaș, răsfățatul nostru cocoș, să-și facă numărul să trâmbițeze deșteptarea. Un evantai de raze călduțe și moi ca puful îmi gâdila genele. M-am frecat la ochi și m-am întins schimbându-mi poziția corpului, îndepărtând în același timp un crac de-al lui Costel de pe mine.

- Urât mai doarme ăsta mare, i-am spus lui Mircea care se ridicase într-o rână și se uita la mine râzând.

- Te zgâiești la noi și rânjești, ce-ți pasă?

- Îmi pasă. Trebuie să dorm numai pe partea dreaptă ca să avem loc în pat. Ori patul ăsta a rămas mic, ori noi am crescut și nu mai avem loc în el.

- Noi ca noi, dar ăsta mare s-a lungit de lovește cu picioarele tăblia patului. Când se culcă se face seceră. Și tu ai crescut, picioarele tale îmi ajung la barbă. Le-am simțit de câteva ori, noroc că nu mi-am mușcat limba. Dorm cel mai chinuit.

- Când va pleca ăsta mare la școala profesională din Izvorul Mureșului vom dormi ca belferii.

La oglinda cuierului din antreu Mateiaș, după ce s-a privit ținându-și în ea, a "țipat" cât l-a ținut pipota un cucurigu-gagu de credeam că nu se mai oprește. Umflat în pene, cu creasta țeapănă și roșie ca o felie de pepene, a sărit și ieșit afară bombănind pe limba lui păsărească. Mama îl învățase așa.

- Mateiaș, l-ai sculat pe Tuță (Mircea)? Ia să văd, s-au sculat leneșii mei? Știu că le place să atârne dimineața în pat, e vacanță. Eu am treabă, nu pot să stau după ei.

- Costel, Nelu, Mircea, Hai, mamă, sculați-vă, e zece ceasul! Fuga la cișmea la spălat și la masă!

Ne-am sculat. Avea dreptate mama, vacanța e pentru joacă nu pentru somn în prostie.

- Tuță (Mircea), după ce mănânci te duci să cumperi pâine, zise mama.

- Tot eu, mamă?

Coana Lili sosește în cadrul ușii la moment:

- Mircică, ia-mi și mie două pâini și un pachet de Naționale. Restul e al tău.

Restul însemna mărunțișul. Ce era să zică, Mircea era mai mic. Maia, fosta proprietăreasă îl aștepta cu banii pregătiți.

Când ajungea în dreptul ei îi spunea "neața, **Maie!**" și marea compasul. Atunci Maia striga după el:

- Mircică, Mircică, ia-i și lui Maia o pâine, vezi să-ți dea restul bine.

Avea grijă să-i amintească acest lucru pentru că din restul acela îi dădea 25 de bani pentru un cornet de semințe. Era bună Maia, iar Mircea glumea cu bătrânețea ei zicându-i "Neața, Maie!" pentru a nu știu câta oară, iar ea îi răspundea până se prindea de figură și-i zicea: "Mircică, bată-te mama Ana, îți arde de joacă?"

E trecut de amiază. După ce mâncam, Mircea fugea la pâine, apoi la debit (prăvălie de tutun) și apoi acasă ca să ne prindă pe Costel și pe mine în cort...

Îl așteptam. Din mărunțișul rămas de la cumpărături Mircea cumpăra câteva cornete cu semințe de la baba din colț de pe Cireșoia (colț cu strada Papazoglu). Deplasarea o făcea cu cercul. Alerga pe

lângă cercul mare de cauciuc de mașină căruia îi dădea bețe. Zgomotul picioarelor goale pe asfaltul trotuarului se asemena cu foșnetul frunzelor în bătaia vântului.

În unele dimineți gospodinele care aveau o pasăre de tăiat ieșeau la stradă și așteptau să treacă măcelarii spre abator pentru a le tăia pasărea. Unii, binevoitori, o făceau. Scoteau cuțitul de la cizmă și harș gâtul orătăniei care, fără cap, mai sărea, bătea din aripi până ce sângele ce-i țâșnea din gâtul tăiat se termina. Gospodina o lua de picioare, îi lua și capul, intra în curte și își vedea de treabă.

Uneori până în amiază treceau spoitorii de tingiri care pentru un pantalon, o cămașă, pantofi mai uzați ori bani spoiau cu cositor vase de aramă (cupru).

Adevărul este că nu toate diminețile se asemanau între ele și nici după-amiezele. Numai noaptea înainte de culcare totul se repeta. Mama ne striga de câteva ori pentru a ne urni spre casă. Din cauza alergărilor din timpul zilei, picioarele ne erau grele și se văitau din toate articulațiile.

Spălatul picioarelor în ligheanul cu apă rece era o probă de baraj în care voința, curajul și îndrăzneala dădeau cu banul care să facă brânci picioarelor în apă. Era un chin care ne înviora. Tata ținea mult la respectarea orelor de masă și de culcare. Dacă la masă eram oarecum punctuali, când mergeam la culcare aflam de la mama că tata se culcase, nu înainte de a ne înjura pe noi (de mamă) și pe mama (de Dumnezeii și Cristoșii...) și a ne promite o bătaie. Rareori reușea să-și țină promisiunea ("bătaie" e un cuvânt exagerat, mai mult sperietură). Era necesară? O meritam? Asta a rămas la

aprecierea lui tata. Noi, copiii, nu suntem judecătorii părinților noștri.

De la semințe veneam acasă și jucam cinci pietre "pe nemi", asta ca să nu treacă timpul degeaba până sosesc cei din "gașcă". Când intra Costel în mână, noi rămâneam spectatori. El se distra și ne îndemna să cobim ca să zbârcească. Mișcările și mutările îi erau precise. Când arunca bucaloiul sus, până să-l prindă executa toate operațiile.

- Azi vine Bebe cu o surpriză. Nu vă spun despre ce este vorba, învățați-vă să fiți răbdători și mai puțin curioși.

- Dar nici nu te-am asaltat cu întrebări.

- Ei bravo, v-aș spune dar nu mai e timp. Vine trupa cu obiectul surpriză.

Și Costel ne face semn să-l urmăm.

Capitolul III

La vreo sută de metri de curtea noastră, într-o curte cu o fostă prăvălie la stradă, locuiau Marin și Bebe. Marin mai avea trei frați și o soră iar Bebe un frate pe nume Nanu. Marin și cu Costel erau de-o seamă și se înțelegeau bine. Când lui Costel (sau Lungu, cum îi spunea Marin, mai târziu și ceilalți) nu-i convenea ceva, Marin îi lua partea și invers. Vecin cu Marin și Bebe era Gigel poreclit de Marin "Măciucă", toți laolaltă erau legați prin nu știu ce grad de rudenie.

Gigel avea un câine. pe nume Rex, pe care dorea să-l dreseze. Noi îi spuneam să-l lase în pace fiindcă aveam impresia că-l chinuie. Ziua câinii erau ținuuți în lanț, noaptea era liberi în curte.

Ziua duba cu hingheri trecea pe străzi și îi prindea pe cei ce umblau pe stradă. Ori că ieșeau din neglijența stăpânului, ori stăpânul îi lăsa intenționat ca să scape de el, adevărul este că cine și-l dorea mergea la hingheria de lângă abator și, în schimbul sumei de cinci lei, îl recupera, dacă nu, la săpun cu el! Am avut ocazia să merg cu Gigel la hingherie să-l recuperăm pe Rex. În cuști de fier o mulțime de câini lătrau, schelălăiau nerăbdători să fie eliberați de stăpânii lor. Când ne-au văzut parcă discutau între ei: "După cine au venit? E vreunul stăpânul tău? Care o fi fericitul? Oare or veni și stăpânii noștri, de ce întârzie?"

Apropo de doamnele care ies la plimbat câțelușii, am reținut un cântecel de la mama:

"Drăgălașe și cochete

*Cu surâsul îndrăgit
Două doamne elegante
Cu câțelul au ieșit.*

*Toți bărbații le-acostează
Ducând vorba de câței
Și cu toții împreună
Vom cânta la fel.*

*Aș vrea ca să fiu câțelușul dumitale
Să mă iei cu dumneata de lăntișor
Iar seara când vom merge la culcare
Să mă iei cu dumneata în dormitor..."*

La mijlocul distanței între curtea unda locuiam și cea a lui Marin locuia Curcă. Curtea în care locuia era lungă cu case pe ambele părți, fără grădină, din care cauză noi îi spuneam "han". În han locuia și Petrică căruia toți îi spuneam Șobo (Șobolanu).

Vis-a-vis de curtea noastră se afla curtea lui Vlădescu care avea iaurtăria la stradă. Corpul de case corespundea și în strada Cireșoaiei, peste care avea o grădină. În ea se remarcă doi gutui din ai căror fructe gustam la câte o lovitură de sezon.

Ceea ce făcea faimă firmei Vlădescu era în primul rând iaurtul. În castroane mari de faianță, iaurtul stătea ca piftia.

Lângă curtea lui domn' Vlădescu locuia Nacă, poreclit "Nas baban", din cauza nasului mereu umflat în urma înțepăturilor de albină. Își băga nasul pe la stupii din grădină, fără să știe taică-su. Era de aceeași vârstă

cu Mircea dar crescut nu glumă, pe lângă el Mircea părea un puști. Când nu-l observam trecea pe lângă noi ca un avion cu mitraliera în funcțiune.

Ta, ta, ta, ta, pe lângă urechile noastre și Nacă luă viraj strigând "la o paișpe că vine șaișpe". Îl drăcuiam pe măsură ce se apropia de noi râzând.

- Ce faceți, bă, v-ați ajuns, nu mai băgați lumea în seamă?

Ne lua la 11 metri și începea să ne povestească ce avea pe suflet și avea mai mereu ceva de spus. Pe Nacă îl irita succesul vecinei sale Veta "Neagră" cum îi spuneam și care era curtată de mulți băieți că doar era "bine gagică". Și fetele din curtea noastră erau "bine gatici" și nu duceau lipsă de atenția câtorva băieți, cel mai insistent fiind Sile, care o prefera pe Angela.

Sile locuia în fundătura (intrarea) Barbă Rasă nu departe de noi. Mirela ieșea la "agățat" în afara cartierului fiindcă în cartier, după cum spunea nu are "cârlig" la băieți, deși era drăguță, iar sora ei mai mica, Corina, nu era suficient de crescută pentru a avea probleme.

Nu de mult a venit definitiv Gigi, băiatul lui nea Vasile, fiul lui "Maia", fosta proprietăreasă. Gigi și-a primit porecla de "Panaramă". Avea "slăbiciune" pentru Lala din curte cu Fabi, un pui de evreu drăguț și inteligent.

Lala era o gagică "o la, la!" și Gigi-Panaramă începuse să vrăjească cu ea.

Lungu, moralist în fața noastră când era nevoie și când nu, se lipise de Emilia, o elevă dintr-a șaptea din alt cartier, care venea la tanti Fănica s-o vadă și să-l vadă. Cu Emilia jucam volei mărind distanța între noi, efortul

creștea însă precizia pasei trebuia menținută. Emilia era prietenoasă, vioaie și drăguță. Aceste calități nu-l împiedicau pe Lungu să-și continue idila de dragoste cu Nina, o fată de pe strada Cireșoia.

- Să mergem în grădină! ne-a spus Costel.

Eră trecut de amiază. Nici o adiere nu clintea aerul fierbinte.

Frunzele gutuiului sub care ne-am adunat obosite de căldura verii atârnav nemișcate în ramuri. Important e că făceau umbră pământului (și nu degeaba).

Dintr-un sac de sport, Bebe a scos o minge de fotbal (cu șiret). O admiram și o pipăiam trecând-o din mână în mână pentru a ne bucura toți de acest obiect.

Am jucat cu minge din cârpe (în ciorap), cu minge de cauciuc și cu minge de fotbal (la Abatorul) dar o minge "a noastră" nu aveam. Eu și Mircea eram legitimați la echipa de fotbal "Abatorul", la tineret sub 16 ani. Duminica făceam deplasarea cu un camion acolo unde jucau seniorii. Bucuria și plăcerea de-a juca lăsau la o parte starea deplorabilă a echipamentului. Dintr-un morman de ghete scorojite, scofâlcite, fără branțuri ori șireturi trebuia să alegi, să împerechezi ghete, șireturi, branțuri plus un tricou mai pe măsură. Rareori câștigam vreun meci cum rareori reușeam să formăm o echipă. Când nu eram unsprezece, antrenorul apela la unul sau doi băieți amatori și dornici să joace în echipa noastră băgându-i "pe fals". După meci eram "serviți" cu franzelă caldă și jumări presate (80 la sută formate din carne). Îmi amintesc cum eu și Mircea, îmbrăcați curat, stăteam duminica la poarta terenului "Macabi" (așa știam că se